

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi eräissä Suomen sotiin liittyneissä tehtävissä palvelleiden kuntoutuksesta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi eräissä Suomen sotiin liittyneissä tehtävissä palvelleiden kuntoutuksesta annettua lakia siten, että aikaa, jonka kuluessa kuntoutusta haluavien on haettava Sota-arkistolta todistusta siitä, että he ovat osallistuneet laissa tarkoitettuun palvelukseen, pidennetään kahdella vuodella. Todistusta koskeva hakemus

olisi siten jätettävä Sota-arkistolle viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2001.

Esitys liittyy valtion vuoden 2000 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2000.

PERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

Eräissä Suomen sotiin liittyneissä tehtävissä palvelleiden kuntoutuksesta annettu laki (1039/1997) tuli voimaan 1 päivänä tammikuuta 1998. Lailla mahdollistettiin kuntoutuspalvelujen järjestäminen niille eräissä vuosien 1939—1945 sotiin liittyneissä tehtävissä palvelleille henkilöille, joilla ei ole rintamaveteraanien kuntoutuksesta annetussa laissa (1184/1988) edellytettyjä rintamaveteraanitunnuksia. Kuntoutusta voivat lain 1 §:n 2 momentin mukaan saada:

1) ne, joille olisi annettu rintamasotilastunnuksesta annetussa asetuksessa (772/1969) tarkoitettu rintamasotilastunnus, rintamapalvelustunnuksesta annetussa asetuksessa (554/1978) tarkoitettu rintamapalvelustunnus tai rintamatunnuksesta annetussa asetuksessa (256/1988) tarkoitettu rintamatunnus, jos he olisivat hakeneet tunnusta mainituissa asetuksissa säädettyinä määräaikana;

2) ne, jotka ovat palvelleet vuosien 1939—1945 sotien aikana ulkomaalaisina vapaaehtoisina osallistuen varsinaisiin sota-toimiin Suomen puolustusvoimien joukoissa ja jotka asuvat Suomessa tai entisen Neuvostoliiton alueella;

3) ne, jotka ovat osallistuneet vuosina

1945—1952 puolustusvoimien alaisina merimiinojen raivaukseen tai raivausesteiden purkamiseen merivoimien alusyksikössä tai maamiinojen raivaukseen Pohjois-Suomessa;

4) ne, jotka ovat palvelleet vuosien 1939—1945 sotien aikana sairaanhoitotehtävissä puolustusvoimien hoitopaikassa; sekä

5) ne, jotka ovat palvelleet vuosien 1939—1945 sotien aikana puolustusvoimien koulutuskeskuksissa asevelvollisuuslain (219/1932) nojalla määrättyinä.

Kuntoutusta ei voi kuitenkaan saada henkilö, jolla on oikeus saada kuntoutusta rintamaveteraanien kuntoutuksesta annetun lain, sotilasvammalain (404/1948), liikennevakuutuslain (279/1959), tapaturmavakuutuslain (608/1948) tai maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain (1026/1981) taikka näitä vastaavan aikaisemman lain nojalla.

Saadakseen kuntoutusta muiden kuin lain 1 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettujen henkilöiden tulee lain 2 §:n 1 momentin mukaan osoittaa osallistuneensa asianomaiseen palvelukseen. Palvelus osoitetaan todistuksella, jonka antaa hakemuksesta Sota-arkisto. Pykälän 2 momentin mukaan todistusta koskeva hakemus on toimitettava Sota-arkistolle viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1999. Lakia säädettäessä arvioitiin, että tuohon

ajankohtaan mennessä laissa tarkoitettuihin ryhmiin kuuluvat sellaiset henkilöt, jotka haluavat päästä osallisiksi siinä tarkoitettusta kuntoutuksesta, ovat saaneet tiedon oikeudesta kuntoutukseen ja hakeneet todistusta.

Lain nojalla annettava kuntoutus, muun muassa kuntoutettavien valintaperusteet, kuntoutuksena annettavat palvelut ja kuntoutusta antavat yksiköt, vastaavat käytännössä rintamaveteraanien kuntoutuksesta annetun lain nojalla annettavaa kuntoutusta. Kuntoutukseen hyväksymisestä ja muista kuntoutuksen järjestämiseen liittyvistä hallinnollisista tehtävistä vastaa kuitenkin kokonaisuudessaan Valtiokonttori. Kuntoutus rahoitetaan Raha-automaattiyhdistyksen tuottovaroilla.

Kuntoutukseen oikeutettuihin ryhmiin kuuluvia henkilöitä arvioidaan olevan nykyisin noin 15 000. Todistushakemuksia on kuitenkin tähän mennessä jätetty vain noin 5 000. Koska on mahdollista, että ainakin osasyynä hakemusten odotettua vähäisempään määrään on se, että kaikki kuntoutukseen oikeutetut eivät ole vielä saaneet tietoa kuntoutusmahdollisuudesta, todistuksen hakuaikaa ehdotetaan pidennettäväksi kahdella vuodella. Todistusta koskeva hakemus olisi siten jätettävä Sota-arkistolle viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2001.

Sosiaali- ja terveysministeriössä on valmisteltavana hallituksen esitys Suomen sotiin liittyneissä miinanraivaustehtävissä palvelleiden etuuksia koskevaksi lainsäädännöksi. Tarkoituksena on, että henkilöille, joille on myönnetty eräissä Suomen sotiin liittyneissä tehtävissä palvelleiden kuntoutuksesta annetun lain 2 §:n 1 momentin mukainen todistus siitä, että henkilö on vuosina 1945—1952 osallistunut puolustusvoimien alaisena merimiinojen raivaukseen tai raivausesteiden purkamiseen merivoimien alusyksikössä tai maamiinojen raivaukseen Pohjois-Suomessa, voitaisiin maksaa rintamasotilaseläkelaisissa (119/1977) tarkoitettua rintamalisää ja että heillä olisi oikeus rintamaveteraanien hammashuollon järjestämisestä ja korvaamisesta annetun lain (678/1992) mukaiseen hammashuoltoon. Lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan 1 päivänä maaliskuuta 2000. Voidaan arvioida, että mainittuun ryhmään kuuluu myös sellaisia henkilöitä, jotka eivät ole hakeneet todistusta vain kuntoutukseen päästäkseen, mutta jotka kiinnostuvat todistuksen hakemisesta mainittujen muiden etuuksien vuoksi.

2. Esityksen vaikutukset

Todistusten hakuoikeus koskisi edelleen vain lain 1 §:n 2 momentissa tarkoitettuja henkilöitä. Esityksellä ei siten arvioida olevan merkittäviä taloudellisia vaikutuksia.

3. Asian valmistelu

Eduskunta on vastauksessaan hallituksen esitykseen laiksi eräissä Suomen sotiin liittyneissä tehtävissä palvelleiden kuntoutuksesta (HE 155/1997 vp) edellyttänyt, että hallitus selvittää edelleen mahdollisuuksia parantaa ilman rintamaveteraanitunnuksia olevien, vuosien 1939—1945 sotiin liittyneissä tehtävissä palvelleiden henkilöiden asemaa sekä kuntoutuksen riittävyyttä ja säännöllisyyttä.

Esitys on valmisteltu virkatyönä sosiaali- ja terveysministeriössä. Esityksestä on neuvoteltu puolustusministeriön, Sota-arkiston, Valtiokonttorin ja Raha-automaattiyhdistyksen kanssa.

4. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

Esitys liittyy valtion vuoden 2000 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Talousarvioesityksen momentin 33.92.58. selvitysosan mukaan hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen laiksi eräissä Suomen sotiin liittyneissä tehtävissä palvelleiden kuntoutuksesta annetun lain muuttamisesta siten, että lain 2 §:ssä tarkoitettujen todistusten hakuaikaa jatketaan lain 1 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettujen henkilöiden, toisin sanoen miinanraivaukseen osallistuneiden henkilöiden, osalta. Ottaen huomioon kohdassa 1 mainittu jätettyjen todistushakemusten odotettua vähäisempi määrä, kohdassa 3 mainittu eduskunnan lausuma sekä eri ryhmiin kuuluvien henkilöiden yhdenvertainen kohtelu, esityksessä ehdotetaan hakuaikaa pidennettävän kaikkien edellä tarkoitettussa laissa tarkoitettujen ryhmien osalta.

5. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2000.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

eräissä Suomen sotiin liittyneissä tehtävissä palvelleiden kuntoutuksesta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eräissä Suomen sotiin liittyneissä tehtävissä palvelleiden kuntoutuksesta 28 päivänä marraskuuta 1997 annetun lain (1039/1997) 2 §:n 2 momentti seuraavasti:

2 §

Todistus palvelusta

Hakemus todistuksen saamiseksi on toimitettava Sota-arkistolle viimeistään 31 päivä nä joulukuuta 2001.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2000.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

Helsingissä 17 päivänä syyskuuta 1999

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Peruspalveluministeri *Eva Biaudet*

Laki

**eräissä Suomen sotiin liittyneissä tehtävissä palvelleiden kuntoutuksesta
annetun lain 2 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eräissä Suomen sotiin liittyneissä tehtävissä palvelleiden kuntoutuksesta 28 päivänä marraskuuta 1997 annetun lain (1039/1997) 2 §:n 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

Todistus palvelusta

Hakemus todistuksen saamiseksi on toimitettava Sota-arkistolle viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1999.

Hakemus todistuksen saamiseksi on toimitettava Sota-arkistolle viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2001.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2000.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.
